

ועדת תעריפים

כללי

1. ועדת תעריפים (להלן הוועדה) היא ועדה פקידותית המייצעת לגזבר העירייה. המלצותיה מועברות לגזבר העירייה, ולאחר אישורו - לוועדת הכספים העירונית ולמועצת העירייה. הוועדה משתייכת ארגונית לאגף התקציבים והכלכלה במינהל הכספים.
2. הוועדה מטפלת בתעריפי הרשות של העירייה, דהיינו, תעריפים שאינם מעוגנים בחוקי עזר ובתקנות. תפקידי הוועדה הם: ריכוז כל תעריפי הרשות בעירייה, דיון בהם, קבלת החלטות/המלצות ביחס אליהם והבאת המלצות אלה לאישור ועדת הכספים ומועצת העירייה. הוועדה פועלת מאז שנת 1999. היא מונה 5 חברים, נושאי משרות בעירייה. יו"ר הוועדה היא סגנית מנהלת אגף התקציבים.
3. הביקורת בדקה את תהליך אישור/המלצה לאישור תעריף ע"י הוועדה, וכן בדקה מדגמית תעריפים ביחידות הקצה לעומת תעריפים שאושרו ע"י הוועדה. דגש מיוחד ניתן לתעריפים שלא עודכנו תקופה ארוכה. בנוסף בדקה הביקורת את תהליך עידכון תעריפי החובה צמודי המדד, תהליך המנוהל כולו ע"י רכז ועדת תעריפים (ואינו קשור לוועדה).
4. לצורך הבדיקה נפגשה הביקורת עם:
אגף התקציבים והכלכלה: מנהלת האגף; סגנית מנהלת אגף התקציבים - יו"ר ועדת התעריפים;
רכז ועדת תעריפים;
מינהל החינוך: מנהל המחלקה למרכזים קהילתיים; מנהל המחלקה למרכזי נופש ושחייה;
כמו כן ניהלו התכתבויות או שיחות עם:
מינהל שרותים חברתיים: מנהל האגף לבריאות הציבור; מנהל אגף מינהל ומשאבים; מנהל הרשות לקליטת עלייה;
שירות משפטי: סגן בכיר ליועמ"ש;
מינהל החינוך: מנהל יחידות מטה החינוך, מנהל מחלקת כספים במינהל החינוך; מנהל המחלקה לגני ילדים; מנהל המחלקה לחינוך מיוחד; מנהלת שפ"מ; מנהלת מרכז פסג"ה;
דובר העירייה: עוזרת הדובר.

ממצאים

הבסיס החוקי לגביית תעריפי רשות

5. סגן בכיר ליועמ"ש מסרה לביקורת כי תעריפי הרשות נגבים בגין שירות וולונטרי שהעירייה נותנת וקובעת את מחירו לפי הבנתה ומדיניותה, ולמעשה "מתחרה" בשוק הפרטי. מרגע שוועדת הכספים והמועצה אישרו את התעריפים, הם תקפים.

סמכויות הועדה

6. כאמור, ועדת התעריפים פועלת משנת 1999. הביקורת ביקשה לעיין במסמך הקמת הוועדה, על מנת לבדוק מהן סמכויות הוועדה, קיום מדיניות והנחיות לקביעת תעריפים, רכיבים שיש לכלול בתמחור ושיטת התמחור. מסמך כזה לא הומצא לביקורת.

יחד עם זאת, בכתב המינוי הנמסר לכל אחד מחברי הוועדה, וחתום ע"י גזבר העירייה, נכתב כי: "ועדת התעריפים תדון בכל התעריפים וההנחות הנקבעים ע"י יחידות העירייה, והמלצות הועדה יועברו לאישור ועדת הכספים".

בהתייחסותה לטיטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "כתב המינוי הוא כתב ההקמה אשר במסגרתו ניתנו ע"י הגזבר סמכויות הועדה, כאמור בסיפא לסעיף 6 בדו"ח".

נוהל ועדת התעריפים

7. נכון למועד איסוף הממצאים לדוח הביקורת, יולי 2011, ניהל ועדת התעריפים האחרון עודכן בתאריך 27/12/09. מדובר בנוהל פנימי (שלא נכתב ע"י אגף ארגון ותקינה).

הנוהל קובע, בין השאר:

- א. הרכב שמי של חברי ועדת התעריפים (יו"ר, רכז, 4 חברי ועדה).
- ב. "לצורך קביעת תעריפים, רכז הועדה נפגש עם אנשי האגף/מח/יח' והם דנים ומחליטים מהו גובה התעריף אותו יגבו מהתושבים".
- ג. בהמשך מתאר הנוהל אופן ארגון החומר לקראת ישיבת הוועדה, קוורום מחייב של הוועדה, הפצת טיוטת הפרוטוקול לחברי הוועדה ולאחר אישורם לוועדת הכספים ולמועצה.
- ד. "אין לגבות תעריפים ללא אישור ועדת כספים ואישור המועצה".

8. הנוהל כתוב כתאור מצב קיים. לא מצויינים בנוהל קריטריונים/הנחיות/מפתחות/פרמטרים שיש לקחת בחשבון בעת קביעת כל תעריף.

9. חברי ועדת התעריפים הם מינוי אישי של גזבר העירייה, ואין לאפשר מינוי מחליפים. כל חבר בוועדה קיבל מהגזבר "כתב מינוי" אישי לחברות בוועדת התעריפים. נכון למועד איסוף הממצאים לדוח הביקורת חברי ועדת התעריפים היו:

יו"ר – סגנית מנהלת אגף התקציבים והכלכלה (כתב מינוי מתאריך 11/09/08)

חברים:

מנהל אגף מינהל ומשאבים (מנהל שירותים חברתיים) (חידוש מינוי מתאריך 10/08/06)

סגן מנהל אגף החינוך (כתב מינוי מתאריך 14/05/07)

סגן מנהל אגף החשבות (חידוש מינוי מתאריך 10/08/06)

סגן מהנדס העיר למינהל (חידוש מינוי מתאריך 10/08/06)

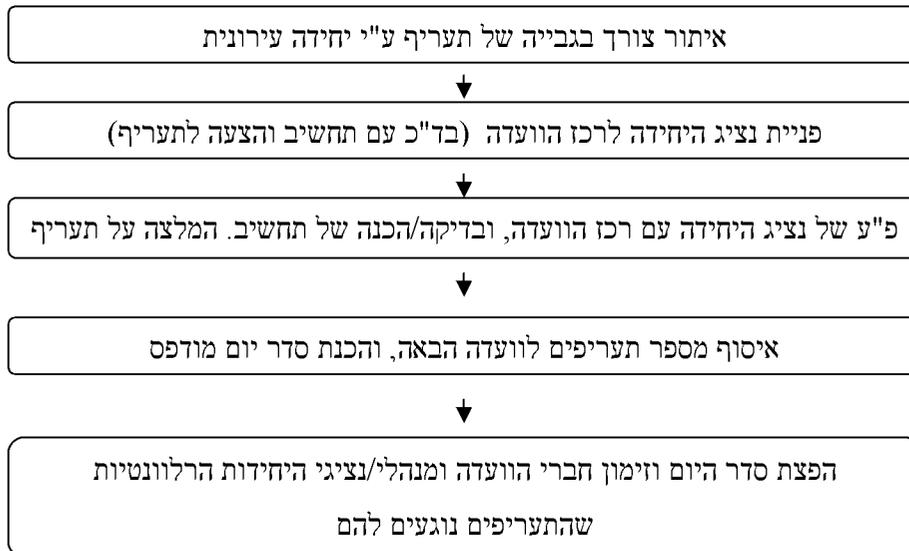
רכז הוועדה: מנהל גיוס משאבים ורכז הכנסות ותעריפים (להלן: "רכז ועדת התעריפים").

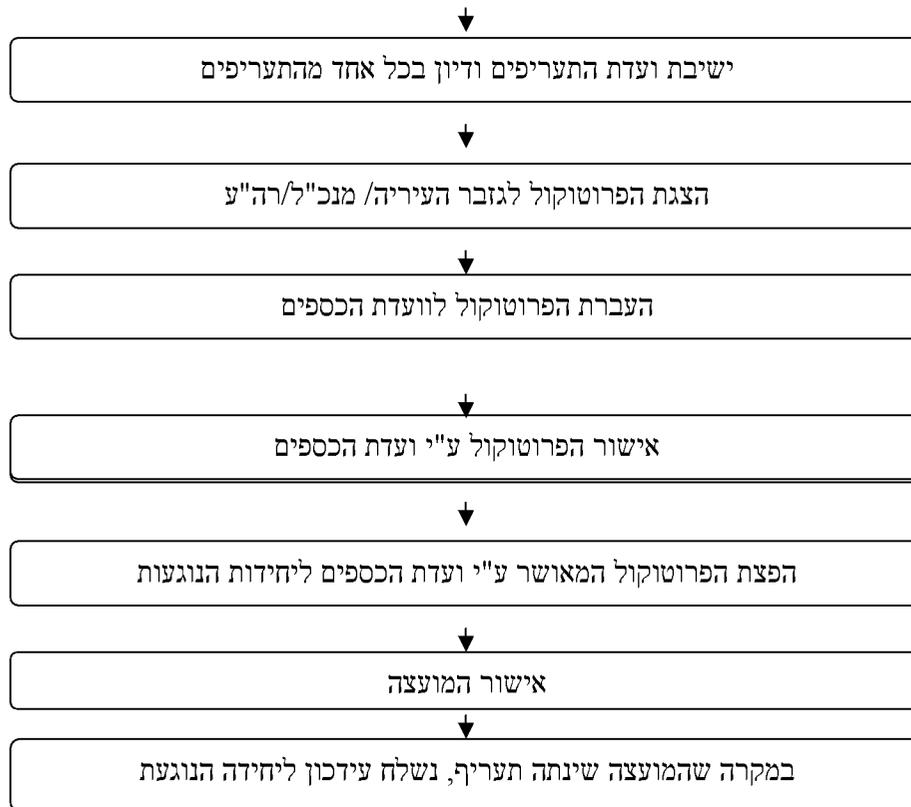
מזכירת הוועדה: מרכזת מזכירות אגף תקציבים וכלכלה.

תהליך אישור תעריף

10. הביקורת השוותה בין תהליך אישור התעריף כפי שהוצג לה וכפי שהופיע באתר האינטרנט של אגף התקציבים והכלכלה, לבין התהליך בפועל.

11. להלן תרשים אישור תעריף בפועל:

12. על פי התרשימים שהציג האגף, הפצת הפרוטוקולים הכוללים את התעריפים נעשה לאחר אישור פרוטוקול הוועדה במועצת העירייה. בפועל, כפי שמוצג בתרשימים שלהלן, הפצת הפרוטוקולים נעשית לאחר אישור ועדת הכספים, ולפני אישור המועצה. במקרה שהמועצה לא תאשר פרט מהתעריפים, יישלח ליחידה הנוגעת תיקון. נמסר לביקורת כי הדבר נעשה מכיוון שמקרה שבו המועצה לא מאשרת תעריף מסויים הוא נדיר, ובאופן פעולה זה נחסך זמן. בכל מקרה, מרבית התעריפים שיש צורך לעדכןם מדי שנה, (בעיקר הנוגעים למינהל החינוך) נדונים בדיונים הראשונים של הוועדה בכל שנה, ותאריך תחולתם הוא מספר חודשים לאחר אישור המועצה (מועדוניות, הסעות, קייטנות, מרכזים קהילתיים, וכד').

בהתייחסותה לטיוטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "לאור הערת הביקורת, יובהר ליחידות כי הפרוטוקול מופץ לידיעה בלבד והגבייה בפועל יכולה להתבצע רק לאחר אישור המועצה."

קביעת תעריף חדש

13. היוזמה לקביעת תעריף חדש עולה, בד"כ, מתוך יחידה עירונית המבקשת לגבות כסף בגין שירות שהיא נותנת. ברוב המקרים היחידה מרכזת נתונים על סוג השירות, הערכת עלויות ומספר המשתתפים, ולעתים מצרפת תחשיב/תמחור של עלות השירות. נתונים אלו, יחד עם התעריף המוצע ע"י היחידה, מוצגים לפני רכז ועדת התעריפים. התעריף לא חייב לאזן בין ההכנסות לבין ההוצאות הנגרמות בגין אספקת השירות. במקרים רבים נלקחים בחשבון גם גורמים סוציאוקונומיים של האוכלוסיה הצורכת את השירות, ושירותים מקבילים המוצעים ע"י גורמים פרטיים. לאחר בדיקה והתייעצות עם רכז הוועדה והסכמה על התעריף המוצע, מוכנס התעריף וההסבר לו להצעה לסדר היום של ועדת התעריפים הקרובה.
14. ועדת התעריפים מתכנסת כ- 4 - 5 פעמים בשנה. בסיום כל דיון, מופק פרוטוקול המבוסס על ההצעה לסדר היום של הוועדה הכולל שינויים והחלטות של חברי הוועדה. המלצות הוועדה מועברות לאישור הגזבר, וממנו לוועדת הכספים ולאישור המועצה. בבדיקתנו נמצא כי לכל ישיבות הוועדה היה הקוורום הנדרש.

עידכון תעריף קיים

15. היוזמה לעידכון תעריף קיים יכולה להיות בעקבות פנייה של היחידה העירונית או פנייה/תזכורת של רכז הוועדה ליחידה. במקרה האחרון, מדובר בד"כ בתעריפים שידוע שאמורים להתעדכן מדי שנה, ובעיקר בתעריפים הנגבים ע"י מינהל החינוך, כמו למשל תעריפי מועדוניות גן, קייטנות עירוניות, בריכות שחיה, הסעות תלמידים וכד'.
16. גם במקרים של עידכון תעריף קיים, התחשיב לתעריף המוצע נעשה ע"י היחידה העירונית הגובה, ונבדקת ע"י רכז התעריפים. במרבית המקרים, עידכון תעריף נעשה על בסיס החישוב של התעריף הקיים בתוספת אחוזית, ולא מחשבים את כל רכיבי העלות מחדש.
- בהתייחסותה לטיטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "האחריות על התחשיבים וביצועם מוטלת על אגף תקציבים וכלכלה. בחלק מהתעריפים בהם היקף הגבייה משמעותי וכן בתחשיבי החזר הוצאות, מבוצעת כל שנה בדיקת עלויות בפועל (כגון: מועדוניות גן, שכ"ל אומנויות וטבע, מגמת אומנות בעירוני א' ועוד)".
17. יחד עם זאת, היו מקרים שנעשתה עבודת עומק לבדיקת רכיבי העלות, לדוגמה: תעריפי דמי שימוש למתקני מינהל החינוך והתרבות לא עודכנו כארבע שנים (2003-2007). הסיבה לכך, כפי שציין רכז הוועדה, הייתה קושי בתמחור. בשנת 2008 נעשתה עבודת עומק בנושא שיצרה בסיס לחיוב בגין השכרת מתקנים של מינהל החינוך.

18. רכז ועדת תעריפים מסר לביקורת כי ישנם מקרים, בעיקר תעריפים חד פעמיים בתחום הספורט, שקודם מעדכנים את התעריפים, ורק אח"כ מביאים את התעריף לאישור הוועדה. לדברי רכז הוועדה, מדובר בתעריפים חד פעמיים שיש לגבות בטווח מידי, ואין סיכוי שוועדת התעריפים ווועדת הכספים יתכנסו לישיבה עד לקיום האירוע (לדוגמה, מחיר חולצות לאירוע ספורטיבי וכד').

בהתייחסותה לטיוטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "בשנים האחרונות לא קיים עדכון תעריפים במסר הבאתם לאישור הוועדות. תעריפים לארועים חד פעמיים (מסיבות, מכירת חולצות וכדו') נקבעים בסמכות המנהל המדובר. קווים מנחים לטיפול במקרים אלו יכללו בנהלים הקיימים."

ביטול תעריף

19. תעריף שיחידה העירונית הפסיקה לגבותו, או שהגבייה הועברה לתאגיד עירוני, אינו מובא לפני ועדת תעריפים. בנוהל ועדת תעריפים אין התייחסות לנושא ביטול תעריף, ותעריפים כאלה כמוהם כתעריפים שלא עודכנו. לדוגמה:

- א. דמי כניסה לחוות חקלאיות: התפעול והגבייה הועברו לרשות לפיתוח כלכלי.
- ב. דמי שימוש במגרשי הספורטק: קביעת התעריפים והגבייה הועברה לחב' גני יהושע.
- ג. תעריפי הספרייה למוסיקה: הספרייה הועברה לניהול עמותה.
- ד. ביקורי קבוצות בבית ההיסטורי ברח' יפת 28: המבנה הושכר בשנת 2005 לעמותה.
- ה. תעריפי פעילות במכללה ובמרכז ללימודי אמנויות ביפו: המוסדות נסגרו לפני שנת 2005.
- ו. תעריף קליטת פסולת אינרטיית באתר שינוע דרומי: התעריף לא הופעל כלל כיוון שהאתר מופעל ע"י זכייין.
- ז. תעריפי המכון להוראה משקמת: התעריף בוטל.
- ח. דמי טיפול במכון לשמיעה ודיבור: התעריף בוטל.

בהתייחסותה לטיוטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "במסגרת קובץ התעריפים שהוכן ע"י אגף תקציבים, יבוצע גם סימון של התעריפים שידוע שהפעילות בגינם הופסקה או הועברה לגורם אחר."

אישור הנחות בתעריפים

20. בנוסף לתפקידיה בבחינה והמלצה על תעריפים, ממליצה ועדת התעריפים גם על מתן הנחות לאוכלוסיות מסויימות. ההמלצות למתן הנחות מוצגות תמיד ע"י היחידה העירונית הגובה, ומועלות לסדר היום של הוועדה ע"י רכז ועדת התעריפים, לדוגמה: הנחות מתשלום אגרת תלמידי חוץ בחינוך הרגיל; הנחות להסעות, מועדוניות בחינוך המיוחד, מועדוניות טיפוליות, ועוד. בהתייחסותה לטיטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "הצעות למתן הנחות מקורן ביחידות עצמם, או באגף תקציבים או ע"י חברי ועדת תעריפים. ההמלצות למתן הנחות נידונות ע"י ועדת תעריפים תוך הסתכלות רוחבית על התעריפים העירוניים ובהתייחס למדיניות העירונית."

תדירות עדכון תעריפים

21. נוהל ועדת תעריפים אינו קובע תדירות עדכון תעריפים, או אלו פעולות יש לנקוט במקרים שתעריפים לא מובאים לעידכון זמן רב.

22. הביקורת בדקה באופן מדגמי תעריפים שלא עודכנו זמן רב או במועד, להלן הממצאים:

א. תעריף הדרכה במרכזי הדרכה לבטיחות בדרכים - התעריף לא עודכן משנת 2001. לדברי רכז ועדת התעריפים, לא הוגשה בקשה לעידכון.

ב. תעריף לפעוטונים - התעריף לא עודכן במשך 3 שנים (2005 – 2007) עקב אי הגשת בקשת עדכון לוועדה.

ג. החברה למוסדות חינוך (העוסקת בחינוך הלא פורמלי) מגישה דוחות מסכמים באיחור. התוצאה היא שחל עיכוב של כשנתיים בעידכון התעריפים. כך למשל, במועד הבדיקה, בתאריך 19/06/11, הדוח לשנת 2010 שאמור היה להגיע עד חודש אפריל 2011 – טרם הומצא.

ד. תעריפי פעילות במרכז ביכורי העיתים, ובכלל זה דמי ההשתתפות במרכז המחול, לא עודכנו בשנת 2010. נמסר לביקורת כי הסיבה לכך הייתה חילופי המנהלת.

ה. תעריפים לפעילות במרכז עמיעד – יפו:

התעריפים לא עודכנו כשנתיים וחצי (משנת 2005 עד 2008).

בפרוטוקול 4/2005 העירה הוועדה כי "המשלמה מתבקשת להציג נחוני תפעול **בנו** **שנה של המבנה כולל הכנסות והוצאות**" (ההדגשה לא במקור).

ו. תעריפים שבאחריות דובר העירייה:

בפרוטוקול מס' 4/2007, מתאריך 16/12/07, אושרו לבקשת דובר העירייה תעריפים ל"דמי שימוש של מתקני פרסום". מאז התעריפים לא עודכנו.

באחריות דובר העירייה לגבות גם "דמי תלייה". גם תעריף זה לא נדרש לעידכון מספר שנים.

בהתייחסותה של עוזרת דובר העירייה לטיטת הממצאים נמסר כי: "בפרוטוקול ועדת תעריפים מס' 4/2007 מיום 16.12.2007 סעיף 7, מופיע כי נוסף על דמי התלייה ייגבו גם דמי שימוש מגופים עסקיים המקבלים רשות פרסום והן לצורך ועידות וכנסים. בעת הפנייה לוועדה, הכוונה הייתה לשילוט של ועידה או כנס שאינם עירוניים במהותם, אך קיבלו מלשכת הדובר אישור לתלייה באנר/שלט על מתקן עירוני, בשל המסר שהם מקדמים. הדוגמא שניתנה לוועדה היא כנס אור ירוק שהתקיים מספר שנים בעיר, המקדם את תחום הוהירות בדרכים. מאז קבלת החלטה זו ועד היום כמעט ולא ניתן שילוט לאירועים מסוג זה. לפיכך, וגם לאור העובדה שלא הועבר אלינו כל עדכון או יידוע בדבר הצורך לעדכן את התעריף מעת לעת, התעריף נשאר בעינו."

ז. גבייה בגין שירותי פיקוח:

מדובר בגבייה מיחידות עירוניות ומגורמי חוץ בגין העסקת פקחים באירועים שונים, מעבר לפעילות השוטפת של האגף.

התעריפים לא עודכנו כ- 6 שנים (משנת 2004 עד תחילת 2011). בתחילת שנת 2011 הועלה תעריף שעת פקח ליחידות עירוניות בשיעור של 22% - 36%, ולגורמי חוץ בין 0% ל- 8.5%.

ח. תעריפי הרשות לקליטת עלייה:

התעריפים לא עודכנו מסוף שנת 2006 (למעט חוג אנגלית – עלייה של 5 ₪). מנהל הרשות מסר לביקורת כי התעריפים לא השתנו מכיוון שמדובר באוכלוסיה מבוגרת במצב סוציו אקונומי נמוך.

ט. סדנאות למוסיקה, קיץ:

התעריף עודכן בפעם האחרונה בשנת 2003 (פרוטוקול 3/2003). לשאלת הביקורת בגין אלו שירותים נגבה התעריף ומדוע לא עודכן משנת 2003, מסר סגן מנהל אגף קהילה נוער וספורט כי: "סדנאות בכל נושא שהוא לא מובאות לוועדת תעריפים היות ומטבען הינן חד פעמיות ותלויות בסוג ואופן הסדנא בכל שנה ובכל מוסד."

יכול להיות שבשונה מסוימת, לפני הקדנציה שלי, היה מישהו באגף שחשב שנוכון לקבוע תעריף לקיץ מסוים.

בכל אופן בשנים האחרונות נערכות סדנאות שונות (חלקן 3 ימים עם לינה וחלקן יומיים קצרים ללא לינה, חלקן 4 ימים של סדנאות של יום שלם ללא לינה) וכל אחת מתומחרת על פי הנחונים והצרכים הרלוונטיים."

י. תעריפים הניתנים ע"י שירות קבלנים:

התעריף עודכן בפעם האחרונה בשנת 2004 (פרוטוקול 3/2004). לשאלת הביקורת בגין אלו שירותים נגבים התעריפים ומדוע התעריפים לא עודכנו משנת 2004, מסר מנהל המחלקה למרכזים קהילתיים כי: "חברת מוסדות חינוך עם מפקח מהמחלקה למרכזים קהילתיים (א. ה.) היו אחראים, לגבש רשימת קבלנים בתחומים בהם קשה היה למצוא בשוק מדריכים שכירים. החברה סיכמה עם החברות הקבלניות את מחיר השעה, כמו כן, התייחסה למחיר החוג, כפועל יוצא מעלותו קרי, שכר עבודה וחומרים.

עם השנים לאור אי שביעות רצון של המנהלים מרמת המדריכים שקיבלנו מהחברות הקבלניות, הוחלט לאפשר לכל מנהל לנהל משא ומתן עם מדריכים עצמאים ואו חברות קבלניות על בסיס חלוקת ההכנסות על פי אחוזים.

התעריפים של חוגים אלו התבססו על התעריף העירוני המאושר, בתוספת תשלום עבור חומרים (אם הם חלק מצרכי החוג).

יש לציין כי העסקת קבלנים עבור הדרכה חוגית מהווה אחוז זעום מכלל הפעילות החוגית במוסדות שלנו. הנושא נבדק עם 4 מנהלים שלנו, שאישרו את ההתנהלות המתוארת."

יא. תעריפי הדרכה בשימוש במאגרי מידע ממוחשבים:

התעריף עודכן בפעם האחרונה בשנת 2001 (פרוטוקול 4/2001). לשאלת הביקורת בגין אלו שירותים נגבים התעריפים ומדוע התעריפים לא עודכנו משנת 2001, מסרה מנהלת מחלקת הספריות כי: "אינני מכירה תעריף להדרכה בשימוש במאגרי מידע. אני מנחשת שגם אם היה קיים תעריף כזה אי פעם, הרי שלא נגבו כספים בגין פעולה זו כבר מספר שנים."

יב. תעריפים למרכז הירש (יפו):

התעריף עודכן בפעם האחרונה בשנת 2002 (פרוטוקול 3/2002). בשיחה שקיימה הביקורת עם מנהלת המרכז, בחודש ספטמבר 2011, מסרה המנהלת כי קבלה את התעריף כנתון עם כניסתה לתפקיד ואינה יודעת מהו מקורו. בכל מקרה, לדבריה, מהשנה האחרונה

עיקר פעילותו של המרכז היא מתוקף התקשרות חוזית עם קופות החולים, ובכלל זה התעריף.

בהתייחסותה לטיטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "לא קיימת חדירות קבועה לעדכון תעריפים, ישנם תעריפים שיש לעדכן מדי שנה וישנם תעריפים שאין צורך לעדכןם מדי שנה."

23. תחשיבי התעריפים אינם כוללים, בדרך כלל, הוצאות עקיפות כגון שכ"ד, חשמל מים וכו'. במרבית המקרים העירייה גובה פחות מסה"כ ההוצאות הישירות הנדרשות לקיום השירותים, ובכך מסבסדת אותם. ישנם מקרים בהם התעריפים מתבססים על תחשיב גבוה יותר מסך ההוצאות הישירות הנדרשות להפעלת השירות (גם לאחר ההשתתפות העירונית בהנחות), לדוגמה: תשלומי הורים לקייטנות עירוניות. במקרה זה התחשיב, שלקח בחשבון רק את ההוצאות הישירות, הצביע על "רווח" מהפעלת הקייטנות.

בהתייחסותה לטיטת הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "תחשיבי התעריפים מתבצעים לגופו של כל תעריף. בחלק ניכר מהתעריפים נכללות גם הוצאות עקיפות (תקורה). תעריף תשלומי הורים לקייטנות העירוניות כולל גם עלויות עקיפות. לועדת התעריפים הוצגו נתונים לגבי ההוצאות הישירות של הקייטנה לצורך מתן רקע כללי בלבד."

24. לעיתים בהחלטות/המלצות הוועדה יש משום בקרה של הוועדה. לא תמיד החלטת הוועדה לקבלת החומר המבוקש נענית. לרכז הוועדה אין כלי למעקב אחר דרישות הוועדה בנושא זה, להלן דוגמאות:

א. בי"ס "מיוחדים" (אומנויות וטבע) – אגרת תכניות לימוד יחודיות:

בסוף פרוטוקול מס' 2/2007 נאמר: "תוצאות הבדיקה הכלכלית שתעשה עשויות להביא לשינוי נושא ההנחות". לא צויין מי יעשה את הבדיקה, ולא ברור אם הבדיקה נעשתה. מכל מקום, בפרוטוקולים הבאים לא הייתה התייחסות לבדיקה.

ב. חוגים ושירותים במועדונים ובמרכזים רב שירותים לקשיש:

בפרוטוקול 02/2007 נרשם (בנושא הנחות): "דוחות ביצוע יעברו לועדת התעריפים". בפועל לא הוגשו דוחות כנ"ל.

ג. אגרת תוכניות לימודים נוספות למגמות אמנות בתיכון א':

שיעור הסבסוד שהוצג לחברי הוועדה היה בשיעור 43%. בפרוטוקול צויין כי אחד מחברי הוועדה "מבקש כי נושא הסבסוד הכספי בשיעור 43% יבחן ע"י מנהל החינוך ואגף

התקציבים לקראת שנת הלימודים הבאה". בבדיקתנו נמצא כי לא הוצג בהמשך כל חומר בנושא לוועדה.

ד. דמי השתתפות בפעילות המרכזים הקהילתיים ומרכזי הספורט:

בפרוטוקול הוועדה מס 2/2010 נרשמה הערת חברי הוועדה: "חברי הוועדה מבקשים מהנהלת אנף קו"ס לרכז נתונים לגבי הקריטריונים ותהליך העבודה של ועדות ההנחות המקומיות במרכזים הקהילתיים לצורך דיון נפרד בנושא". אף שהיה דיון בתעריף בשנת 2011, עד לתאריך 19/06/11 לא התקבלו הנתונים.

ה. תעריפים לפעילות במרכז עמיעד – יפו:

בפרוטוקול 4/2005 העירה הוועדה כי "המשלמה מתבקשת להציג נתוני תפעול בעוד שנה של המבנה כולל הכנסות והוצאות". הדוח לא הוגש לאחר שנה וגם לא צורף לדיון הבא בתעריף המרכז שהתקיים בשנת 2008 (פרוטוקול 04/2008).

ו. מועדוניות טיפוליות – הקמת ועדת הנחות:

בפרוטוקול הוועדה מס' 1/2011 מתאריך 04/01/11 החליטה הוועדה על הקמת ועדת הנחות מקומית למועדוניות הטיפוליות, וכי "פעם בשנה יועבר לוועדת התעריפים דיווח על א. היקף מקבלי ההנחות. ב. אחוזי ההנחה שנתנו. ג. ההיקף הכספי של ההנחות". הדיווח אמור להתקבל בשנת 2012.

תעריפים בגין פעולות גורמים פרטיים או מוסדיים במרחב הציבורי

25. המרחב הציבורי בעיר מבוקש ע"י גורמים שונים, למשל לצורך קיום הפגנות, עצרות ואירועים, או לצורך צילום למטרות מסחריות כמו צילומי פרסומת, סרטים, סדרות טלוויזיה וכו'. הרציונל לקביעת התעריפים הוא כיסוי חלקי או מלא, של הוצאות עודפות הנגרמות כתוצאה מאותן פעילויות.

א. החזר הוצאות בגין השכרת רחבות כיכר רבין, בית אריאלה וסינמטק:

בתאריך 15/04/07 (פרוטוקול 1/2007) אישרה הוועדה את התעריפים להשכרת כיכר רבין לאירועים המוניים. התעריפים התבססו על תחשיב מפורט שצורף כנספח לפרוטוקול הוועדה.

באותה ועדה אושרו התעריפים לקיום ארועים המוניים ברחבות בית אריאלה והסינמטק, משנת 2002, שנקבעו בשיעור של 50% מתעריף קיום ארועים בכיכר רבין. לא נעשה תחשיב מפורט.

בתאריך 10/10/10 (פרוטוקול 5/2010) הוצעו תעריפים חדשים לקיום ארועים ברחבת בית אריאלה. הפעם צורף נספח הכולל תחשיב העלויות. ועדת התעריפים המליצה לאשר את התעריף, אך ועדת הכספים הורידה את הנושא מסדר היום. נכון למועד הביקורת, התעריף שבתוקף הוא התעריף משנת 2002, שכאמור, אינו מבוסס על תחשיב.

ב. תעריפי צילום מסחרי במרחב הציבורי:

מטרת התעריפים שהוצעו ואושרו בפרוטוקול הועדה מס' 5/2009, הייתה מלכתחילה "לחת כיסוי חלקי הן לעלויות התאום והשירות והן להוצאות בעין" (הדגשה לא במקור).

תעריפים המבוססים על החזר הוצאות

26. ישנן פעילויות המתקיימות במוסדות עירוניים, בד"כ ביוזמת מנהלי אותם מוסדות, שהעירייה גובה תעריף שאמור לכסות את העלות הישירה של הפעילות. ההמלצה על התעריף היא של מנהל המוסד העירוני, לדוגמה מרכז מחול – מסלול הכשרת רקדנים (להקת "מוזע"): המרכז מכשיר רקדנים מקצועיים ע"י מיטב המדריכים בארץ. התעריף שהוצע אושר בוועדה תוך ציון שהוא "...נמוך ממחיר השוק והוא מתוכנן לכסות את העלות הישירה בלבד."

בהתייחסותה לטיטוט הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "בשנת 2007 אושר לראשונה מסלול הכשרת רקדנים (להקת "מוזע"). לצורך חידרה אושר תעריף "נמוך ממחיר השוק". במהלך השנים עודכן התעריף באופן משמעותי."

27. ישנם מקרים של תעריפים שכלל לא מגיעים לדיון בוועדת תעריפים. מדובר בעיקר בחוגים במרכזים קהילתיים שבהם התעריף תלוי במספר המשתתפים באותו חוג, והגבייה אמורה לכסות את ההוצאות השוטפות של החוג.

תעריפים המבוססים על חוקים או תלויים בתעריפי ספקים/תעריפים חיצוניים

28. ישנם תעריפים המבוססים על תעריפים הנקבעים ע"י גורמים חיצוניים, ומובאים לאישור ועדת התעריפים. מדובר בתעריפים התלויים, למשל, במחיר שגובה מהעירייה ספק חיצוני, או תעריף הנקבע ע"י חוק ומתעדכן בתקנות שמכוחו. במקרים אלה יש לעקוב אחר השינויים בתעריפים "החיצוניים", לדוגמה:

א. תשלום בגין צילומים בארכיון מינהל הנדסה:

- (1) עפ"י הנחיות השירות המשפטי, העיון בארכיון מינהל הנדסה וצילום נתונים מתוכו כפופים לתקנות "חופש המידע".
- (2) בוועדה מס' 3/2007 נמסר כי עפ"י התקנות, המחיר לדף צילום אז היה 1.15 ₪. על מנת להתגבר על בעיות תפעוליות הקשורות לגבייה ומאחר והעלות אז (כפי שנמסר לוועדה) הוא נמוך מהמחיר שנקבע בתקנות, הוצע כי המחיר יעמוד על 1 ₪. תעריף זה אושר והיה תקף עד מועד איסוף הממצאים לדוח הביקורת.
- (3) בבדיקת הביקורת בתאריך 21/6/11, נמצא כי התעריף לפי התקנות עלה ל- 1.28 ₪ לעמוד צילום. השינוי בתעריף לא הועלה לדין בוועדה.

ב. החזר הוצאות בגין גרירת רכב נטוש:

- (1) "חוק עזר לתל אביב – יפו (שמירת הסדר והניקיון) התש"ם 1980" מאפשר לעירייה לגבות את הוצאותיה בגין גרירת רכב נטוש ולגבות את ההוצאות מבעל הרכב.
- (2) לצורך הגרירה התקשרה העירייה עם ספק ונקבעו עלויות הגרירה. התעריף העירוני כולל את עלות הגרירה, בתוספת תקורה בשיעור 15%.
- (3) במקרה זה רכזו ועדת התעריפים נסמך על פניית אגף התברואה לשינוי תעריף. אין תיעוד לגבי תום תקופת ההתקשרות עם הספק.

ג. מכירת קומפוסטרים לתושבים:

- (1) אגף התברואה משווק קומפוסטרים לתושבי העיר (כלי אצירה המיועדים להפוך אשפה אורגנית לדשן לגינות).
- (2) בתאריך 10/10/10 (פרוטוקול מס' 5/2010) הוחלט לאשר את התעריפים שהוצעו ע"י אגף התברואה למכירת קומפוסטרים לתושבים. בהחלטת הוועדה נקבע, בין השאר, כי: "התעריפים הנ"ל יעודכנו מעת לעת, באופן אוטומטי, בהתאם לשינויים שיחולו במחיר הספק". כלומר, במקרה זה, מאפשרת/מסמיכה למעשה הוועדה את אגף התברואה לעדכן את תעריף מכירת המכשירים, בהתאם למחיר הספק, גם מבלי להביא/לעדכן את הוועדה במחיר החדש.

ד. תעריפי שירותים דנטאליים (האגף לרפואה ציבורית):

בוועדת תעריפים 1/2007 הוחלט כי התעריפים בגין שירותים דנטאליים הניתנים לאזרחים ותיקים, יהיו התעריפים המתפרסמים ע"י משרד הבריאות למרפאות ציבוריות/קהילתיות. כמו כן נקבע כי "עידכון תעריפים אוטומטי יהיה בהתאם לעידכון התעריפים ע"י משרד הבריאות". כלומר, עידכון תעריפים יעשה אוטומטית מבלי לעדכן את ועדת התעריפים. ואכן, עידכון התעריפים נעשה ע"י האגף לבריאות הציבור בתאריך 01/07/10 מבלי להביא לידיעת ועדת התעריפים.

בהתייחסותה לטיוטת הממצאים בנוגע לסעיפים ב' – ד' לעיל מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "ועדת תעריפים החליטה כי לשירותים שלהם תעריפים הנקבעים ע"י גו"ח או תלויים במחירי ספק, עדכון התעריף יתבצע בהתאם לעדכון התעריף החיצוני".

ה. מועדוניות בחינוך המיוחד:

העירייה מפעילה מועדוניות בשני בתי ספר של החינוך המיוחד. בתאריך 16/12/07 (פרוטוקול מס' 4/2007) אושרו תעריפים לגבייה מתושבי העיר ומתושבי חוץ. נקבע שהתעריף יהיה תואם "לתעריף משרד החינוך למועדוניות יום "מילת". מאז חודש דצמבר 2007 התעריף לא עודכן.

בתשובה לשאלת הביקורת מסרה מ"מ מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד כי "יש צורך לעשות עידכון לתעריפי הגבייה. לא התקבל, מאז אני בתפקיד, עידכון ומידע בנושא זה".

ו. תעריפים עבור המרכז הפדגוגי:

התעריפים עודכנו לאחרונה בסוף שנת 2003 לשנת תשס"ד. בעקבות פניית הביקורת, מסרה מנהלת מרכז פסג"ה המנהלת את המרכז משנת 2008, בין השאר, כי התעריפים נקבעים ע"י משרד הרווחה ולא ע"י הרשות המקומית.

בהתייחסותה לטיוטת הממצאים בנוגע לסעיף זה מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "תעריפי המרכז הפדגוגי מעודכנים ע"י ועדת תעריפים, וחלקם נקבעים ע"י משרד החינוך".

ז. תשלום בגין הזנה – יום לימודים ארוך:

הפעם האחרונה שהתעריף נדון בוועדת התעריפים היה בשנת 2003 (פרוטוקול מס' 1/2003). מנהלת המחלקה לרווחה חינוכית מסרה לביקורת כי מדובר בכ- 5,700 ילדים המקבלים הזנה ב- 30 בתי ספר בעיר, והעלות להורים וכן ההנחות נקבעו ע"י ועדת החינוך של הכנסת.

29. הביקורת בדקה, באופן מדגמי, תעריפים שנגבו ע"י יחידות עירוניות לעומת תעריפים שאושרו בוועדה. נמצאו מספר תעריפים שנגבו מבלי שהובאו לדיון בוועדת התעריפים או שלא תאמו את התעריף שאושר ע"י הוועדה, להלן דוגמאות:

א. האגף לרפואה ציבורית:

(1) תעריפי איתור וצילום תיק רפואי, ידני או ממוחשב, שעודכנו בוועדת תעריפים פרוטוקול 1/2009, לא עודכנו בפועל במרפאה. מנהל האגף מסר לביקורת, בתאריך 31/08/11 כי התעריפים יעודכנו לאלתר.

(2) תעריף "סדנת עיסוי תינוקות" לא עודכן מאז פרסום פרוטוקול 1/2004. במועד הביקורת התעריף היה 120 ₪ לתושבי מרכז העיר וצפונה, ו- 40 ₪ בשכונות מזרח העיר ודרומה. התעריף האחרון לא הובא לאישור ועדת התעריפים. מנהל האגף מסר לביקורת, בתאריך 31/08/11, כי הנושא יובא לאישור בוועדת התעריפים הקרובה.

ב. תעריפי מרכזים טיפוליים לגיל הרך:

מדובר במרכזים לאיתור ותמיכה בילדים בעלי לקויות התפתחותיות ולקויות למידה שונות החל מגיל 3.

התעריף נדון בפעם האחרונה בוועדת תעריפים בשנת 2004 (פרוטוקול מס' 1/2004). אז צויין כי קיימים 4 מרכזים טיפוליים. עד אותה שנה נגבה מההורים סכום של 200 ₪ לשנה. נציג אגף החינוך דאז ביקש לאשר תעריף לשעת טיפול במקום תעריף לשנה, ובקשתו אושרה ע"י הוועדה. בהתכתבויות ובפגישה שקיימה הביקורת, במהלך חודש ספטמבר 2011, עם מנהלת מחלקת גני ילדים ועם מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד במינהל החינוך הוברר כי שיטת הגבייה שונתה, וכך גם סכום הגבייה הועלה מבלי שהדבר הובא לשולחן ועדת התעריפים. במועד הביקורת סכומי הגבייה היו 330 ₪ - 350 ₪ לשנה. כמו כן, מספר המרכזים באחריות המחלקה פחת לשני מרכזים בלבד.

לדברי אותן מנהלות קיבלו את התעריף "בירושה" וכלל לא היו מודעות לקיום ועדת התעריפים.

בהתייחסותה לטיוטת הממצאים בנוגע לסעיף זה מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "תעריפי המרכזים הטיפוליים נבנו בזמנו עם מנהל המח' לרווחה חינוכית דאז. לפיכך, התקיימה פגישה עם מנהלת המח' לרווחה חינוכית במהלכה הובהר שמבנה המרכזים הטיפוליים כולל האחריות לתפעול המרכזים השתנה במהלך השנים והנושא נמצא בבדיקה משותפת."

ג. שימוש במגרשי טניס:

סעיפים 1, 2 בפרוטוקול ועדת תעריפים מס' 2/2010 עוסקים בתעריפי חוגים ופעילויות ספורט במרכזים הקהילתיים.

בסעיף 3 לפרוטוקול, שכותרתו "הנחיות כלליות" נכתב, בין היתר, כי "התעריפים הנ"ל הינם לתושבי ת"א – יפו בלבד, ובמידה וניתן יהיה לשלב תושבי חוץ, התעריף יהיה גבוה ב- 20-50 אחוז מתעריף א'."

בסעיף 4 לפרוטוקול, שכותרתו "תעריפים נוספים" יש התייחסות לכניסות חד פעמיות למועדון הברידג', להרקדה חד פעמית, להצגות ילדים, ולהצגות ואירועים. בנוסף, נקבע תעריף לשימוש חד פעמי במגרשי טניס (18 ש"ח – 40 ש"ח לשעה). רק להרקדה חד פעמית נרשמה אפשרות לגבות מתושבי חוץ עד 25% מהתעריף לתושב תל אביב.

מנהל המחלקה למרכזי נופש ושחיה מסר לביקורת כי בפועל גבו המרכזים (הקאנטריים) 60 ש"ח לשעה מתושבי חוץ. הביקורת מציינת כי תעריף זה זהה לתעריף לילה ושישי-שבת הנגבה ע"י מרכז הטניס ברמת השרון.

לשאלת הביקורת השיב רכז הועדה כדלקמן: "למיטב הבנתי ההתייחסות לתושבי חוץ התייחסה לתעריפי החוגים שמעל (הערת הביקורת - הכוונה לסעיפים 1,2 לפרוטוקול). אינני רואה מניעה, ובודאי שזה נאמר בישיבות עבודה, שניתן תמיד לגבות ולבדל את תושבי ת"א מתושבי חוץ. הסיבה שזה לא נאמר במפורש באה מהשטח מהמציאות...". ובהמשך הוסיף: "יכולים להיות מצבים של פרטנר אחד תושב ת"א והשני תושב חוץ, אז מה ניקח?".

כלים לניהול נושא תעריפי הרשות

30. במועד הביקורת לא היה לרכז התעריפים בסיס נתונים הכולל את כל התעריפים שנדונו בוועדת התעריפים באמצעותו ניתן: לנהל/לעקוב אחר התעריפים הפעילים; מועדי העידכון של כל אחד מהתעריפים, להציף מקרים בהם תעריפים לא עודכנו זמן רב או להסביר מדוע לא נעשה עידכון, לציין מי הגורם שהעלה את הבקשה לדיון בתעריף אל הוועדה, יתריע על דרישות למידע שנדרשו ע"י חברי הוועדה בישיבות קודמות ויש להציגן בישיבה הקרובה, וכד'.

במועד איסוף הממצאים לדוח הביקורת נערכה רשימה של תעריפים ומספרי הפרוטוקולים בהם התעריפים הובאו לדיון, באמצעות גליון אלקטרוני, אך היא אינה עונה על הצרכים האחרים שהוזכרו.

בהתייחסותה לטיטות הממצאים מסרה סגנית הגזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה כי: "אגף תקציבים וכלכלה החל במהלך שנת 2010 במיפוי כלל התעריפים המטופלים במסגרת וועדת תעריפים לצורך מעקב ובקרה. המיפוי בוצע באמצעים הקיימים ברשות האגף (לא קיימת תוכנה יעודית לנושא). בהמשך למיפוי שנערך, יפעל האגף לשיפור הבקרה על התעריפים."

בהירות התעריפים

31. הפרוטוקולים של ועדת התעריפים, המאושרים ע"י ועדת הכספים, ובהמשך ע"י המועצה, נכתבים לעיתים בצורה לא ברורה, שעלולה להטעות את העובד שאמור לבצע את הגבייה. דוגמא אחת לכך הוצגה לעיל בנושא דמי שימוש במגרשי הטניס. דוגמא נוספת: "תעריפי צילום מסחרי במרחב הציבורי" (פרוטוקול מס' 5/2009). עפ"י הפרוטוקול, יש לבנות את התעריף שייגבה מהמבקש על סמך 9 פרמטרים וביניהם הסתמכות על תעריפים של יחידות עירוניות אחרות.

בקרת התעריפים

32. נוהל ועדת תעריפים אינו מגדיר מי אמור לבקר/לבדוק את אופן גביית התעריפים ביחידות העירוניות המספקות את השירותים.

רכז ועדת תעריפים מסר לביקורת כי לדעתו הגורם האמור לבצע בקרה כזו היא הנהלת האגף אליו שייכת היחידה הגובה.

בביקורת שערך מבקר העירייה במספר יחידות עלה כי אין גורם המוודא כי התעריף שנדון בוועדת התעריפים ואושר ע"י ועדת הכספים ומועצת העירייה, הוא זה שאכן נגבה בפועל ממקבלי השירותים.

עדכון תעריפים צמודים למדד

33. הביקורת בדקה את תהליך עדכון תעריפים צמודי מדד, אף שנושא זה נמצא באחריות רכז ועדת תעריפים בתפקידו כמנהל גיוס משאבים ורכז הכנסות ותעריפים, ללא קשר לוועדת תעריפים.
34. את התעריפים צמודי המדד, שמספרם במועד הביקורות עמד על 645, ניתן לחלק לשלוש קבוצות:
- א. תעריפים שנקבעו בחוקי עזר עירוניים:
- מדובר בעיקר בהיטלי פיתוח ("הכסף הגדול"), ובחוקי עזר אחרים (שילוט, שמירת הסדר והנקיון וכו') הקובעים כי התעריפים יוצמדו למדד (אופן ההצמדה למדד יוקר המחיה נקבע גם הוא בחוק עזר עירוני).
- ב. תעריפים שנקבעו בחוקים ותקנות של המדינה (חקיקה ראשית):
- מדובר בתחומים כמו רישוי עסקים, וטרינריה, אגרות בנייה.
- ג. תשלומי רשות שהעירייה החליטה להצמידם למדד:
- מדובר בתעריפים שנדונו בוועדת תעריפים, והוחלט להצמידם למדד, לדוגמה:
- תשלומים בעד שירותים הנדסיים (נדון בועדה מס' 2/2002)
- תעריף הורקת אשפה בחירייה (נדון בועדה מס' 3/2003)
- תעריפי הסרת שלטים (נדון בועדה מס' 5/2006)
35. בבדיקת לוחות התעריפים, כפי שהופיעו באתר אגף התקציבים והכלכלה, לשנים 2010 עד חודש יולי 2011 נמצא כי התעריפים עודכנו כנדרש.

לתשומת לב:

התייחסויות המבוקרים ואחרים לטיטוט ממצאי הביקורת בשלב אימות הממצאים, מצורפות לדוח בפרק הנספחים, ומהוות חלק בלתי נפרד מדוח הביקורת. הנספחים להתייחסויות (אם צורפו) שמורים במשרד מבקר העירייה.

נספח א: התייחסות עוזרת הדובר מתאריך 9.11.2011.

נספח ב: התייחסות מנהלת מינהל השרותים החברתיים מתאריך 13.11.2011.

נספח ג: התייחסות ס. גזבר ומנהלת אגף התקציבים והכלכלה מתאריך 24.11.2011.

- נספח ד: התייחסות ס. מנהל אגף החשבות מתאריך 28.11.2011
- נספח ה: התייחסות ס. בכיר ליועמ"ש מתאריך 1.12.2011.
- נספח ו: התייחסות מנהל יחידות מטה החינוך מתאריך 4.12.2011.
- נספח ז: התייחסות מנהלת מחלקת הספריות מתאריך 5.12.2011
- נספח ח: התייחסות מנהל המחלקה למרכזים קהילתיים מתאריך 7.12.2011.
- נספח ט: התייחסות ס. מנהל אגף קהילה נוער וספורט מתאריך 7.12.2011.

מסקנות

36. הליקויים שהוצגו בממצאי הביקורת נבעו משלושה גורמים עיקריים:

מדיניות לא ברורה בדבר קביעת התעריפים ודרך גיהולם, מדיניות ריכוז או ביזור התעריפים, ומדיניות מתן הנחות; העדר נוהל עירוני בנושא קביעת התעריפים; העדר בסיס נתונים לניהול התעריפים.

מדיניות קביעת התעריפים

37. "נוהל הנהלים של העירייה" (מס' 667), שפורסם ע"י אגף ארגון ותקינה, מגדיר "נוהל מדיניות" כ"נוהל המפרט עקרונות עבודה המחייבים את יחידות העירייה, כולן או קצתן, בהתאם להחלטות העירייה".

העדר מסמך המגדיר את מדיניות קביעת התעריפים, שמתוכו נגזרות סמכויות והנחיות לקביעת התעריפים, הביא, בין השאר ל:

- א. חברי הועדה אישרו/המליצו על תעריפים על פי מיטב הבנתם ולא עפ"י הנחיות וקריטריונים ברורים.
- ב. חוסר בהירות בנוגע למדיניות ריכוז התעריפים העירוניים, האם יש לנהלם באתר אחד (אצל רכז התעריפים) או לאפשר ליחידות מסויימות לגבות תעריף גם אם הדבר לא הובא לאישור הועדה או לידיעת רכז התעריפים.
- ג. חוסר בהירות מתי יש לגבות עלות מלאה של שירות הניתן ע"י העירייה, ומתי עלות חלקית.

נוהל עירוני

38. "נוהל הנהלים" מגדיר "נוהל כלל-עירוני" כ"נוהל המפרט תהליך עבודה המחייב את כל יחידות העירייה".

העדר ניהול כלל-עירוני, המפרט את תהליך קביעת תעריפים, תחומי אחריות של כל יחידה הנוגעת לתהליך קביעת התעריפים, הנחיות בנוגע לפרמטרים ומסמכים שעל יחידה, המבקשת לפתוח או לעדכן תעריף, להמציא, אופן דיווח על ביטול תעריף וכו', הביא בין השאר ל:

א. חלק מהיחידות העירוניות לא ידע כלל שהוא אמור ליזום פנייה לוועדת תעריפים לפתיחה או עידכון תעריף קיים, וציפה לפנייה אליו בנושא.

ב. חוסר בהירות לגבי מדיניות ריכוז/ביזור התעריפים: האם אצל רכז הוועדה צריכים להמציא כל התעריפים המעודכנים הנגבים ע"י היחידות העירוניות, או שלחלקן מתאפשרת אוטונומיה בקביעה או עידכון תעריף גם מבלי לידע את רכז ועדת תעריפים ואת הוועדה.

ג. חוסר בהירות כיצד יש לנהוג במקרה שיחידה מפסיקה לפעול או מבטלת תעריף.

ד. חוסר בהירות לגבי תדירות עידכון חלק מהתעריפים.

ה. חוסר בהירות לגבי הגורם האמור לבקר את גביית התעריפים ע"י היחידות העירוניות בהתאם לנקבע בוועדת התעריפים.

ו. גביית תעריפים, בחלק מהיחידות, ללא מעורבות ועדת התעריפים.

ז. בחלק מהמקרים מנהלים קיבלו "בירושה" תעריפים מקודמיהם, וכלל לא ידעו על קיום ועדת התעריפים.

בסיס נתונים

39. בהעדר בסיס נתונים המכיל את כל התעריפים שנדונו בוועדה, לא ניתן לדעת כמה תעריפים קיימים, כמה מהם בתוקף וכמה לא פעילים, מתי עודכנו לאחרונה, וכו'. כמו כן לא ניתן לעקוב אחר החלטות הוועדה במקרים שנדרש מהיחידה הגובה להמציא חומר נוסף, ו/או להתריע על מועד תפוגת התקשרות עם גורמים חיצוניים שהתעריף העירוני תלוי בהם.

בהירות התעריפים

40. לעתים, אופן ניסוח התעריפים אינו בהיר דיו.

הביקורת הציגה שני מקרים, שבאחד הניסוח לא היה ברור, ובשני מורכבות חישוב התעריף ע"י היחידה הגובה עלול היה להטעות.

המלצות

מדיניות קביעת התעריפים

41. על הנהלת העירייה להגדיר את מדיניות קביעת התעריפים, וככלל זה מהם הקריטריונים אותם יש לקחת בחשבון בעת קביעת תעריף ובקביעת הנחות, האם לרכז את כל התעריפים העירוניים אצל גורם אחד או לאפשר ליחידות מסוימות לקבוע את התעריף בעצמן ללא דיווח ל"מאגר התעריפים" העירוני.

נוהל עירוני

42. יש לכתוב, בסיוע אגף אירגון ותקינה, נהל עירוני שבו יצוינו המדיניות והעקרונות לפיהם יש לקבוע תעריף, וכן תהליך העבודה בכל אחת מהיחידות העירוניות הלוקחות חלק בתהליך. הנהל יופץ בהתאם למקובל, ומדי תקופה שתקבע יופץ חוזר/תזכורת המפנה להוראות הנהל.

בסיס נתונים

43. יש לאפיין ולהקים בסיס נתונים ממוחשב שיכלול את כל התעריפים, ושבו ירשמו, בין השאר, שם היחידה הגובה, תאריך פתיחה ותאריכי עידכון, סטטוס התעריף, תאריך תפוגת התעריף, מעקב אחר החלטות של ועדת תעריפים וכו'. יתאפשר משלוח תזכורות ליחידות העירייה לעידכון התעריפים, מתוך בסיס הנתונים.

בהירות התעריפים

44. יש להקפיד על קביעה וניסוח בהירים של התעריפים, ולפשט אותם.

לתשומת לב:

התייחסויות המבוקרים ואחרים למסקנות והמלצות הביקורת, מצורפות לדוח בפרק הנספחים ומהוות חלק בלתי נפרד מדוח הביקורת. הנספחים להתייחסויות (אם צרפו) שמורים במשרד מבקר העירייה.

נספח י: התייחסות ס. גזבר ומנהלת אגף תקציבים וכלכלה מתאריך 28.12.2011

נספח יא: התייחסות ממונה על הנהלים מתאריך 29.12.2011